

شرائط اشتراك :
سنه لکى ۳۰، آلتى آيلنى
۲۰ غردشدر

بمالك اجنبیه ایچون :
سنه لکى ۱۰، آلتى آيلنى ۶ فراققدر، اعلانات ایچون
اداره مأمورى محمدزهنى بکه مراجعت ایدیلیر .

۱۰ تشرین ثانی افرنجی ۱۹۱۰

۲۸ تشرین اول ۱۳۲۶

صاحب امتیازی :
شهیندر زاده فلبلی
احمد ملی

اداره وتحریر محلی :
جفال اوغلی جاده سنده دائره مخصوصه در .
مخابرات صاحب امتیاز ایله جریان ایتلیدر .

نسخه سی هر پرده یکریمی پازهدر .

۷ ذی القعدة ۳۲۸

سعد بن عبد الرحمن سعد بن عبد الرحمن السعود
الشیخ عبد اللہ عبداللطیف امیر نجد و رئیس عشائرہا
السعود عبد العزیز السعود محمد بن سعود بن عیسی
عبد اللہ بن ابراہیم العسکر

اجال سیاسی

سفیر لرمن، قونسول سرمن

حق سہون برکیمہ بولونامازکہ بوکون سفارتلر۔
مزک بر نوع «چور وکاک» اتخاڈ ایلدیکنی ونوعا
«مقاعدین سیاسی» بہ تخصیص اولوندیغنی انکار
ایتسین۔

بزم ایچون اہمیتی مرتبہ قصوادہ اولان «لوندہ»،
«پاریس» «ویترسبورغ» سفارتلرندہ، عمرلرغی
خدمات مہمدہ پیرامش و آرتق استراحتہ محتاج
آدملر وار۔

«طهران» سفارتی ایجاب ایدن بر دست متین
وماہرہ مودوع دکدر۔ حالبوکہ بوکون عالم مدینتک
کچیرمکدہ اولدینیی بحران عظیم، سفیرلر مزک غایت
فعال و مقتدر ذواتدن عبارت اولماسنی قطعاً التزام
ایتمکدہ در۔

سیاست، برواقعہ و حادثہ نک حین وقوعندہ انکشت
بردهان حیرت اولمق دکل۔ واقعات و حادثاتی تولید
ایدن جریانلری کشف و نمکسہ بونلرک بحرانسی
تبدیل، دکسہ تأثیرلرغی تعدیلدن عبارتدر۔

بزویاہ سفیرلردن محرومن، حتی اوروپامراکز
مہمدہ وقوعہ کلن جریانلرک الک زیادہ مجهول
قالدینیی رلر، احتمال کہ امرکز لردہ کی سفارتخانہ
لرمندر۔ ایران مسائلندہ طهران سفیرمنہ دوشن
وظیفہ، بر ہیكل جامد کی وقوعاتہ روحیز نظرلر
آتمقدن عبارت قالدی۔

چوق پردہ و ہلہ قفقاسیہ، بولغاریا، ایران،
یونان کی برلردہ کی قونسولسرمنک چوغی کندیلرینہ
دوشن وظائفی یامیور، پایہ میور۔ حالبوکہ بوقو۔
نسلوسلرہ ترتب ایدن وظیفہ چوق بووکرد۔ بووظا۔
ٹفک بووکلکیلہ بر طاقم مأمورین طوار و حرکاتی
قارشیلان شیریلیرہ، انسانہ بر نوع یأس مہورانہ
عارض اولویور۔

بوشرائط داخلندہ سفارتلر و قونسولوسلقلرہ
صرف ایدیلن مبالغہ مہمدہ قدر معناسز بر صرف
تصور ایدیلہ من۔ مادامکہ سفیرلرمن و قونسولسرمن
ہیچ بر خدمت وقوعہ کلہ میور، باری بومأموریتلری
لغو ایتسہدہ بر قاج یوزبیک لیرا تصرف ایلسہک،
البتہ دہا معقول برایش یامش اولورز۔

بواحوال مؤسفہ، دائرہ عائدہ منہ مجهول اولماسہ
کرکدر، زیرا آیلردن بری کاه پترسبورغ سفیرینک
تقاعد ایدیلہ جکی، کاه پارس سفیرینک عزل اولونہ جکی،
سنخور بیلاوی کی، ایکیدہ بردہ حوادث سفرمنہ

مکہ مکرمہ مخبرمندن آلدیغمنز مکتوبدہ مدینہ
ایلہ مکہ آرسندہ اون ویکرمی دودلک کوچوک قافلہ لرک
بیلہ، ہیچ بر تعرضہ اوغرامایہ زق سیزوسفر ایتمکہ
باشلاماسی حجازدہ ایلک دفعہ کورولش برشی اولارق
ذکر ایدیلور۔ رشاد تمام مخبرمنک سوزی تمامیلہ
طوغریدر۔

حجازدہ مشہود اولان وحشت انکیز قاجملر،
بلکدہ کاشانک بر نقطہ سندہ کورولمیوردی۔ آسیا
اورطہ لرندن، موسقوف دیارلرندن کلن زواللی حاجیلر،
بر مجیدیسی آلیمنق ایچون مطرق ضربلریلہ غدارانہ
قتل اولونقدہ، اکثر قوافل اشقیایہ باج ویرمدیکہ
سفر ایدمہ مکدہ ایدی۔ حتی قافلہ رسمی بیلہ ہدیہ
نامیلہ باج ویرمکدہ مضطر قالیوردی۔

انتباہ ملیحک خارقہ لر کوسترہ جکی، ظن و امید
اوزرینہ دکل، یقین اوزہرینہ بنای محاکمہ ایدہرک
دعوا ایدہرکدک۔ فکر جلیل اتحادک جاذبہ حیرتبخشاسی
اثر کوسترمکہ باشلادی۔

شریف حضرتلرینہ نام نامی اسلامیتہ عرض
شکران ایدر و اظهار بو یوردقلری غیرت و حیت اسلامیہ
ایلہ روح لاہوتکمان نبوی محظوظ ایتدکیرینہ شبہ
ایتمیز۔ جزیرہ العربک آسیای مسئلہ سندہ الک زیادہ
علاقہ داراولان و ہایلیردر۔ و ہایلیرک رئیس امیر ابن
سعود ایلہ حضرت شریف آراشدہ عقد اولونان
مقاولہ، اتحادہ طوغری آتیلش ایلک خطوہ در۔
شریف حضرتلریلہ امیر ابن سعود آرسندہ عقد
ایدیلن مقاولہ نامہ نک صورتی بروجہ آتی انتظار
قارینہ وضع ایدیورز۔

ہذا ماتمہد بانفاذہ والعمل بموجبہ حضرت قدوة
الامراء الکرام والشہم الہمام الامیر عبد العزیز السعود
لحضرة امیر مکة المكرمة الشریف حسین پاشا ابن
المرحوم علی پاشا اولادہ عدم التعرض لعتیبتہ بحال من۔
الاحوال من تنزیل و ترحیل اوکلا بحسب و بعد من التعرض
علیہم من زکاہ و خلافہ۔ نائیا عدم اخذ الباج منہم بای
کانت من ای قرینہ امدوہا و اذا وقع منہم ما یخالف
یخبر فیہ۔ نالک لایمر مکہ بای امر یا مہرہ حسباً تقتضیہ
حقوق و منافع الدولة العلیہ کا ذکر تہ فی کتابی السابغ۔

رابعا القسم وهو بریدہ و توابعہا فہو علی خیرہ اہلہ
اذا جاءت مضبطة منہم بانہم مختارین امارۃ الامیر
عبد العزیز المولی الیہ صاحب هذا المتعهد فیقی تحت
یدہ و یدفعون ثلاثة آلاف مجیدی سنویا باسم الخزیئہ
العادۃ السلطانیہ بمکة المكرمة۔ وان ماجاء منہم مضبطة
فیتمین امیر بر ضامہ و یدفعون المبلغ المذكور و یكون
وصول المضبطة فی و اخر شوال سنہ ۱۳۳۸۔ هذا
ماقرر و تمہد بانفاذہ حضرة الامیر عبد العزیز السعود
واشهد علی نفسہ بانفاذہ جمیع ما ذکر شہادۃ من وضعت
اساؤہم اذناہ و کما ذکر تحریر

خادم الدولة والملة والوطن محمد بن عبد الرحمن السعود

«مرتجیح» عنوانی مودایا پیدلر۔

بر حقیقہ مرتجیح اولانلرک، یعنی اسلامک محض
مشورت و کافل نعمت حریت اولدینیی و وطنمزی
بوتون اوطان و اقوام اسلامیہ یی قورتارہ جق انجیق
معرف و مشروطیت بولوندیغنی انکار ایدنلرک، یالکیز
اسکانی دکل، بلکدہ اعداسی طرفدار یی۔ لکن
اسکیدن جون کلہ سنک اوغرا دینیی سوء استعمالہ،
شو عصر عدالتدہ مرتجیح لفظک دہ اوغرامسنہ
وہلہ حکومتی اشغال و اغفال و اوروپالیلر نظرندہ
ملت اسلامیہ یی تلویٹ ایچون بر طاقم سبکمنزلر آلدہ
آلت اولماسنہ راضی اولایماز۔ شیمدی کلہ لم مانحن
فیہمزہ:

اولل انقلابدہ... [مثلا برغمدہ]، شراب
حریتلہ ہر کس استعدادی درجہ سندہ سر مست
شوق و ذوق اولدینیی صیرالردہ [کہ ہنوز عامہ
ملت یکدہ نہ دوشونہ جکی، نہ اولدینیی بیلمیوردی]
بر دنی، بر اخلاقسز مأمور، میخانہ کیستہ،
دستکاہہ انکا ایلہ اذان محمدی او قوسہ، بوتون
مقدسات دینیہ مزی بر مزہلہ بکیزدین دماغندن
آقان مز جرفات ایلہ تحقیر ایتسہ، و سوکرادہ بونک
مقتضای حریت و مشروطیت اولدینیی و فیابعد بویاہ
بایلہ جغنی سولرسہ، محافظہ دین ایچون ہر دقیقہ
اولمکہ راضی اولان مسلمان عوامی نہ یاپار؟
اگر خواص مسلمین اولہ، وجدانیاتہ تعرض
ایدن بی ادبلیری تربیہ ایدہرک بر قانون بولوندیغنی
بیلیر و اوکا کورہ حرکت ایدر؛ لکن عوام بوقدر
اوزون دوشونہ من، غلیان ایدر و... بیک دورلو
خطبارہ دوشر۔ قباح و جنایت ایسہ، زواللی
مصوملری طاشینلغہ سوق ایدن خاشلرک، ملتہ
یا کلش یولی کوسترہن یالانجی دیندارلرکدر۔

بوکون، خدایہ بیک کردہ حمد اولسون، یالانجی
حریتورلرلہ یالانجی دیندارلرک ماہیتی نظر ملتدہ
تبعین ایتمشدہر و ہرکون بو حقیقتک ہنوز آکلاشلہ۔
مایان جہتلرغی ملت آکلیور۔ ملت آرتق آکلاشدر کہ
ایمان و حریت، اسلام و مشروطیت بر معنایہ کلن
الفاظ مترادفدر۔ حیلہ کارلہ، منفعتی ایچون بوملتی
فدا ایتک ایستہ یئلرہ قارشی ایسہ، قہاریت قانون»
کافی و وافیدر۔

محترم و جہتلی ناظر نک افندی!

برغمہ مسئلہ سنک شرف ملی و حیثیت حقیقتلہ
متناسب بر طرز دہ و آرتق سورونجمدہ قالمایہرق ختامہ
ایردیریلہ منی مہمات و طنہورانہ کیزدن و یورولمق
بیلہ من غیرت علیجنابانہ کیزدن نیاز ایدہرز۔

شون مجہ

وہایلیر و فکر جلیل اتحاد

و

شریف حضرتلرینک موفقیاتی

قونولقدده در .

بودفعله بعض رفقا من ، خارجیه ناظری رفعت
پاشانک طهرانه تعیین ایدیک ایستیلدیکنی فقط
مشار الیهک پارس سفارتی ایچون اصرار ایتدیکنی
یازیورلر . بوندن نه آکلاشیلر ؟ عیجا پارس ایچون
برسفریمی . لازم ، یوقسه پاشاحضرتلری ایچون
برسفات می ؟

بوراسنی بزه استقبال کوستره جکدر . فقط استقبالک
بزه باشقه شکله غریبه لرده کوستره بیلجکنی اونو .
نماسه قده ، آدم ایچون مأموریت دکل ، مأموریت
ایچون آدم آراسق فنا اولماز ، اعتقادنده یز .

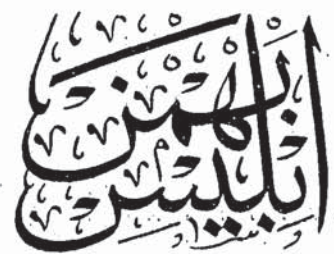
معارف

الخطابه بلسان الجماعه

حیات طیبه دینییه و ملیه من اولان موهبه حریت
وحق مشروع حاکمیت می دراغوش ایلدیکمز یوم
مسعود انقلابزدن برو خطبه مثله نهمه می وقت
وقت صحایف مطبوعات اوزرنده موضوع بحث اولمده .
منتسین علم دیندن بعضیلری خطبه نک — تحمید
خدا ، تمجید رسول کبریا مستتا — تورکجه اوقونمی
لازم کله جکی ادعائنده بعضیسه ده بونک — گراحتی
فقهائ ثابت اولق جهتیه (؟) — عدم جوازی
اعتقادنده !

بونلره بر (فصل الخطاب) کرک ! چونکه بو
مناقشه لره ، بو قیل وقاللره حال متحمل اولسه بیه
استقبال دکدر .
خطبه ندر ؟

خطبه نک حکمت تشریحی ندر ؟
خطبه (و کذا الخطاب) خطابدن مأخوذدر . سویلین

باطینلردن

ایکنجی کتاب

ابلیسک وکیلی

ممنون کورینوردی . شوق الله کوندرلش اولان
چو جونی چاغیردی ، قولاغنه «سا» دیدی . چو جوق
متحیرانه زمین «جوانی» وردی . قبور چو جغه اشارت
ایتدی قوناغک هر طرفی بیلن بر تکلیف من مسافر کی
بر اوطیه کیتدی .
شیخ دیدی که : — سنی کونده رنه بیلیر میسک ؟
— خایر ، پاروله نی سویلیدی ، بندن بویوک اولدینی
ایچون اطاعت ایتدم .

ایله دیکلین ارانسته کی کلام مفیددر .

خطبه ، اصطلاح فقهاده — ارکان خمدن مرتب
اولق اوزره — موعظه اطلاق اولونیر .

ارکان خمس

تحمید خدا ، تمجید رسول کبریا ، قراة آیت الهدی ،
توضیه بالتقوی ، مؤمنین و مؤمناته دعا .
تلاوة اولوناجق آیه کریمه نک معانی جلله سنک
جماعته قهیمی لازمدر . (والرابع : قراة آیت
مفهمة .)

ایشته بوزارکان خمس اوزرینه مرتب اولان خطبه
شریفه .

« فاسعوا الی ذکر الله » « والذکر الخطبه »
فرمان الهی سی موجب جهنمدر . جمعه نمازینک
شروط اداسندن بری — بلکه اهمیتجه برنجیسی —
اولدینی جهته نمازک محتی خطبه نک محته باغیدر .
خطبه صحیح اولمازسه نمازده اولماز .

دوشونملی : نماز ، که « ولذکر الله اکبر » نص
قرآنیسی منطوقجه ذکر اکبر ، محتی ، خطبه نک محته
متوقف !!

اوزریمزده فرض عین اولان بش وقت نمازک
جماعت کبری ایله اداسنده کی رجحان فضیلتله برابر
منفرد آده قلمسی جائز . فقط جمعه نمازی عنوانندنده
آکلاشیله جنی وجهله مطلقا جماعته اداسی شرط .
نیچین ؟

نیچین جمعه اذانی باشلا دینی آنده آلیش ویریش ،
ایش کوچ ممنوع اولیورده بش وقت نمازک هیچ برنده
بومنعیت کورولیور ؟ ایشته بونلرکده هر بری جمعه
نمازی کی فرض . خطبه بی دیکله مک ایچین . هیچ
باشقه دکل .

« فاسعوا الی ذکر الله وذروا السبع ! »
آلیش ویریشی براقک ! ذکر الله اولان خطبه بی

— شوق الله کیتدک دکل ؟

— اوت فقط زهدن بیلورسک ؟

— فضله سوا له حاجت یوق ، نه خبر کورتوردک ؟

— سویلیم .

— نیچون ؟

— امری ویرن ۱۴ درجه ده ایدی .

— وای سن . اون درت درجه نک پاروله سنی

بیلورسک ها !

— اوت ، زیرا هر نه قدر کوچک ایسه مده

میرانه قوندم . کندم ۱۲ درجه لییم .

— یکی ، باینده ۱۴ درجه پاروله سنی ویریرایسم ؟

— ینه سویلیم ، زیرا ، مساویسک . اگر رئیس

اعظم ایسه که او باشقا . « قبور طورودی

دوشوندی نهایت : — آفرین ! یقینه ترقی ایدرسک . »

دیدی . قبور مینی مینی برکاغده بارجه سنه بش دقیقه

کل « یازدی ، بر خدمتی ایله نظام الملکه کوندردی . نظام

کال مسارعتله کلدی ، اوطه ده هر ایکسی یالکز قانلجه

قبور دیدی که :

دیکله مک مسارعت ایدک !

اگر بش وقت نمازک مطلقا جماعته اداسی فرض
اولایدی بضعیف ، حریص دنیا انسانلره ، بخصوص
عوام قسمنه نه قدر آغیر کلیردی !

جناب حق لطفاً بونی تخفیف ومنفرد آده اداسنه
مساعده بویوردی . الا جمعه نمازی ! نندن ؟
چونکه انسان ، کندی حالته براقیلجه خیردن
زیاده شره میل ایدر . اوقدر ، که ایچنده یاشادینی
هیئت اجتماعیه نک — بعضاً — سکون و راحت
اخلاله قدر واریر .

غصب حقوق ، سرقت اموال ، هتک ناموس ،
جرح و قتل وسائر وسائر !

هانکی بر هیئت اجتماعیه تصور اولونه بیلیر ، که
افراد میاننده حیات اجتماعی بی تهدید ایده جک ،
کوبکنه خنجر صواقجق ، وجودنی دالایه جق ،
قانلره بولایجق انسان شکنده جانوارلر ، بیلانلر
بولونسونده ینه یاشایه بیلین او وجود جمیت ،
طبقی بر منتخره بکنر دکل ؟

مادامکه انسانلر جمیتله یاشامنه مجبوردر . آتی
تشکیل ایدن هر فرد ، جمیت قارشی ایفاسنه بورجلی
اولدینی بر جوق وظائفه رعایت ایتمزه جمیتده
بندی .

ایشته خطبه بو حیات اجتماعی نک صحت وعافیتی
اخلال ایده جک — ولو اک کوچک — بر خادنه نک
وقوعنه امکان قالماسی ایچین مؤمنلری ، معتقدلری
هر جمعه کونی طویلا بور برهفته ظرفنده هیئت اجتماعیه
ایچنده کی جریان شون واحوال ارانسته حیات طیبه
دینیه واجتماعی بی راحتسز ایده جکلری — قاعللری
تعیین وتشخیص ایتمکسزین — عموم قارشی سویلور .
وعظ ونصیحت ایدیور . ای مؤمنلر ! سز قارده :
شکزر ! اللهدن قورقوکر یکدیگر یکدیگر حیاتنی ،
حقوقنی کندی حیاتکر ، کندی حقوقکر کی

— شمدی غریب بر کشفده بولندق ، اون بش کونه
نهایت بر آیه قدر وزیر اعظمسک .

نظامک کوزلرنده بر شعله مسرت پارلایه زق :

— آمان افندم نصل اولور ، ممکنمی ؟

— پاک نمکندر . غالباً بزی وهتمیزی اونودیورسک ؟

— استغفر الله افندم ، قصورمه باقیه یکر ، مسئله

پک بویوکده ، او بریسی ، وزیر اعظم نه اوله جق ؟

— بر باقیسه کوره باشی قوم میداننده غلطان

اوله جق ، بر باقیسه کورده زندانه آتیه جق

نظام الملک شیخک اللرنی او بکرک شاهک یانه کتدی

آرقمندن دخی طوبال شیخ جیقدی . حسن صباح

چو جقه طوبالک قونوشدینی کورمشیدی . بو کافوق —

الحمد مراق ایتدی ، کرچه تصادف ده اولایلیردی

فقط حسن تصادفه اینانلردن دکلدی . بودفه

چو جونی آلوب براوطیه کورتوردی چو جغه دیدی که :

— سنکه قونوشن قبور شیخ نه ایستیوردی ؟

— شوق الله نه سویلیم که کیتدیکی صورتی .

— وای بونی زهدن آکلامش ؟ باشقانه دیدی ؟